

6.5.2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Kirjallinen asiantuntijalausunto

1. Julkinen talous

Suomen talouden ennustetaan kasvavan 0,6 % tänä vuonna Lähi-idän kriisin aiheuttaman hintojen nousun heikentäessä kasvunäkymiä. Kehysvuosina 2027–2030 bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan nopeutuvan keskimäärin 1,5 prosentin tasolle investointien kasvun ja yksityisen kulutuksen piristymisen seurauksena.

Julkisyhteisöjen alijäämä on suuri, noin 4,5 prosenttia kehyskaudella 2027–2030. Valtionhallinnon alijäämä asettuu noin 5 prosenttiin vuonna 2030. Alijäämää kasvattavat puolustus- ja korkomenojen menojen kasvu kehyskaudella talouden kasvaessa verkkaisesti.

Vuonna 2027 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan noin 92 miljardia euroa ja nousevan noin 103 miljardiin euroon kehyskauden lopussa vuonna 2030. Valtionvelan korkomenojen arvioidaan olevan 3,2 miljardia euroa tänä vuonna ja nousevan asteittain 6,3 miljardiin euroon vuoteen 2030 mennessä. Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 13,2 miljardia euroa ensi vuonna ja keskimäärin noin 16 miljardia euroa koko kehyskaudella 2027–2030.

Valtionvelan arvioidaan olevan noin 214 miljardia euroa ensi vuoden lopussa, mikä on noin 71 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuoden 2030 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan noin 264 miljardia euroa, mikä on noin 79 prosenttia suhteessa BKT:hen. Koko julkisen velan BKT-suhde nousee noin 100 prosenttiin vuonna 2030.

2. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Liikenne- ja viestintäministeriön pääluokan määrärahat ovat kehyskaudella keskimäärin 3,5 mrd. euroa. Pääluokan määrärahoista valtaosa, noin 53 %, käytetään liikenne- ja viestintäverkkojen ylläpitoon ja kehittämiseen. Liikenteen ja viestinnän palvelujen osuus on noin 24 % ja hallinnonalan virastojen toimintamenojen sekä toimialan yhteisten menojen osuus noin 23 %.

Kehyspäättös on LVM:n hallinnonalan kannalta kaksijakoinen: toisaalta säästöjä ja toisaalta lisäyksiä liikennehankkeiden osalta.

Hallitusohjelmassa päätetyllä tuottavuusohjelmalla tavoitellaan n. 240 milj. euron toimintameno säästöä vuoden 2027 tasolla. Lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä vähentää toimintamenoja vuosittain n. 150 milj. eurolla pysyvästi vuodesta 2025 alkaen.

Hallitus päätti kevään 2025 kehysriihen yhteydessä osana kasvutoimien rahoitusta kohdistaa valtionhallinnon toimintamenoihin 130 milj. euron vuosittaisen lisäsäästön edellä kuvatun lisäksi vuodesta 2026 alkaen. Säästöt on kohdennettu pääosin virastojen toimintamomenteille. Syksyn 2025 budjetti-riihen yhteydessä hallitus päätti lisäsopeutusten kokonaisuudesta, joka sisälsi 25 milj. euron suuruisen lisäsäästön toimintamenoihin vuodesta 2027 alkaen. Kevään 2026 kehysriihessä hallitus päätti edelleen 48 milj. euron vuosittaisesta lisäsäästöstä. Molemmat lisäsäästöt on jaettu hallinnonaloille niiden toimintamenojen suhteessa ja huomioiden eri säästötavoitteet. Säästöt kohdennetaan momenteille vuoden 2027 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä ministeriöiden ehdotusten perusteella. Kevään 2026 kehysriihessä hallitus päätti myös asteittain kasvavan (0,25 / 0,5 / 0,75 / 1 %) tuottavuuteen perustuvan vähennyksen käyttöönotosta. Vähennys alentaa budjettitalouden määrärahoja yhteensä vajaalla 12 milj. eurolla v. 2027 ja vaikutus nousee 118 milj. euroon vuoden 2030 tasolla. Tuottavuuteen perustuva vähennys on jo jaettu momenteille.

Eli kaikkiaan LVM:n pääluokkaan on kohdennettu 3,8 milj. euron suuruinen toimintamenojen lisäsäästö. Lisäksi pääluokkaan on kohdennettu asteittain kasvava tuottavuuteen perustuva vähennys, joka on jo jaettu ministeriön ja virastojen momenteille. Vähennys on 0,5 milj. euroa vuoden 2027 tasolla ja se nousee 4,6 milj. euroon kehyskauden lopussa.

Yhteensä LVM:n toimintamenoihin on vuodelle 2027 kohdistettu 33,1 milj. euron toimintameno säästöt ministeriön ja virastojen momenteille, jonka lisäksi on vielä kohdentamatta 4,9 milj. euron lisäsäästöt, jotka kohdennetaan vuoden 2027 talousarvion yhteydessä ministeriön ehdotuksen mukaisesti. Yhteensä päätetyt säästöt ovat 37,9 milj. euroa vuonna 2027. Säästöt ovat noin 18 prosenttia suhteutettuna vuoden 2026 talousarvion LVM:n hallinnonalan

toimintamenoihin. Vuodelle 2030 kohdistetaan LVM:n toimintamenoihin yhteensä 42,1 milj. euron toimintameno säästöt kehyspäätöksen mukaisesti.

Lisäksi hallitus toteuttaa kehysriihessä sovitun mukaisesti muita säästötoimia, joista LVM:n hallinnon alaa koskettaa perusväylänpidon alentaminen asteittain siten, että säästö on vuoden 2027 tasolla 30 milj. euroa ja 38,5 milj. euroa vuonna 2028.

Hallitus päätti siis kehysriihessä noin 540 milj. euroon vuoden 2030 tasolla kasvavista säästötoimista. Uudet säästöt korvaavat yksittäisiä aiemmin linjattuja sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuneita säästöjä sekä tuloihin vaikuttaneita toimia.

Hallitus laajensi pääosin omaisuustuloilla rahoitettavaa investointiohjelmaa noin 4,7 mrd. euroon. Investointiohjelman määrärahoista kehyskaudelle 2027–2030 ajoittuva osuus on noin 2,2 mrd. euroa. Liikennehankkeiden osuus investointiohjelmasta on noin 3,6 mrd. euroa. Näitä määrärahoja nostetaan kehyskaudella yhteensä 274 milj. eurolla.

Osana investointiohjelmaa hallitus on sopinut seuraavien hankkeiden lisärahoituksesta tai uudesta rahoituksesta:

- Loviisan meriväylän syventäminen
- Kantatie 51 Kelan risteys
- Valtatie 9 liittymäjärjestely Suonenjoen keskustan kohdalla
- Vaasan satamaväylän syventäminen
- Vaasan satamaradan sähköistys
- Valtatie 8 Ytterjeppon eritasoristeys
- Valtatie 8 leventäminen välillä Bäckliden–Brännbacken
- Satamatien liittymä ja Tähtelän liittymän lisärahoitus, Inkoo
- Vuohimäen eritasoliittymä, Kirkkonummi
- Karjalan rata
- Valtatie 2 Porin kohta
- Lepplax eritasoliittymä
- Tolosenmäen risteys
- Valtatie 9 Ylämylly (valtuus)
- Valtatie 23 parantaminen välillä Rantala–Lajunlahti, Heinävesi
- Maantie 506 parantaminen Karjalankadun liittymässä, Juuka

Lisäksi hallitus sitoutuu käynnistämään maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita. Näitä valmistellaan tulevissa lisätalous- ja talousarvioissa.